herpy

ŻABY

White-lined Leaf Frog

Phyllomedusa vaillantii

Phyllomedusa vaillantii to nocna żaba liściowa z Amazonii, o długości 5-8 cm, z zielonym grzbietem, czerwonobrązowymi bokami i czerwonym, lawendowym lub pomarańczowym ubarwieniem wewnętrznej strony ud. Zamiast skakać, porusza się powoli wzdłuż gałęzi, a jaja składa w zwiniętym gnieździe z liścia nad wodą.

Rodzina: Phyllomedusidae

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**5-8 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**8-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 90 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Temperatura w nocy	**20-24 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 2-5 cm
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**Na liściach nad wodą**
Dojrzałość płciowa	**12-18 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**200-800**
Czas do wyklucia	**5-14 dni** przy 24 °C
Okres larwalny	**40-90 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Phyllomedusa vaillantii to średniej wielkości, smukła żaba drzewna o gładkim, zielonym grzbiecie i jasnozielonym do białawego brzuchu. Boki są czerwonobrązowe, a na skórze występują drobne białe lub pomarańczowe plamki. Wewnętrzna strona ud może być czerwona, lawendowa lub pomarańczowa, a brzuch jest jasnopomarańczowy. Źrenica jest pionowo eliptyczna, jak u innych gatunków z rodzaju, a oczy są duże.

Samce mierzą 5-6 cm od pyska do kloaki, a samice 7-8 cm. Samica jest więc zarówno większa, jak i masywniej zbudowana, a płcie wyraźnie różnią się kształtem pyska. Samiec ma luźną skórę na gardle, w miejscu worka rezonansowego.

Podobnie jak inne gatunki z rodzaju, *P. vaillantii* zamiast skakać, przemieszcza się powoli i celowo przez roślinność, korzystając z przeciwstawnych palców. Dzień żaba spędza skulona na liściu i dopiero po zmroku zaczyna się poruszać i żerować. Gruczoły skórne wytwarzają wydzielinę zawierającą biologicznie czynne peptydy, które u *P. vaillantii* wykazują działanie przeciwbakteryjne oraz zabijają komary i ich larwy. Trucizna jest wytwarzana przez samą żabę i nie pochodzi z pożywienia. Nie udokumentowano, na ile wydzielina szkodzi ludziom przy zwykłym kontakcie, dlatego toksyczność skóry określono z ostrożności jako łagodną: myj ręce przed kontaktem i po nim, nie dotykaj oczu ani ust i bierz żabę do ręki tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Gatunek opisał w 1882 roku George Albert Boulenger. Udokumentowanych doświadczeń z utrzymaniem gatunku w niewoli jest niewiele, dlatego wiele parametrów hodowlanych zaczerpnięto od blisko spokrewnionych gatunków z rodzaju. Długość życia wynosi prawdopodobnie 8-10 lat.

Występowanie i środowisko

Phyllomedusa vaillantii występuje w północnej części Ameryki Południowej, na dużym obszarze Amazonii. Stwierdzono ją w Boliwii, Brazylii, Kolumbii, Ekwadorze, Gujanie, Peru, Surinamie i Wenezueli. W Brazylii jest znana m.in. ze stanu Amapá i z lasów wokół Manaus.

Zasięg jest duży i gatunek nie jest uważany za zagrożony w skali globalnej. Zagrożeniem lokalnym jest utrata siedlisk w wyniku wycinki lasów deszczowych.

> **Naturalny zasięg:** Boliwia, Brazylia, Kolumbia, Ekwador, Gujana, Peru, Surinam i Wenezuela.

ŚRODOWISKO

Gatunek zamieszkuje wilgotne, tropikalne lasy nizinne, okolice terenów podmokłych, rzek i słodkowodnych bagien. Żaba przebywa w roślinności nad wodą: w krzewach i niskich drzewach przy stawach i strumieniach, gdzie w ciągu dnia śpi ukryta na liściach. Samce nawołują nocą z gałęzi w pobliżu wody.

Rok dzieli się na porę deszczową i okres mniej wilgotny. Rozród przypada na najbardziej deszczowe miesiące. Temperatura i wilgotność powietrza w siedlisku gatunku nie zostały udokumentowane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Najlepiej sprawdza się wysokie, dobrze wentylowane terrarium, ponieważ żaba prowadzi nadrzewny tryb życia. Dwa dorosłe osobniki potrzebują co najmniej 45 × 45 × 90 cm (długość × szerokość × wysokość), a mała grupa wymaga większej powierzchni dna. Wysokość jest ważniejsza niż powierzchnia dna: żaba wspina się i śpi na liściach, więc potrzebne są liczne gałęzie poziome i pionowe oraz duże, stabilne liście zdolne utrzymać jej ciężar, np. filodendron, epipremnum lub kalatea.

Podłożem może być wilgotny torfowiec lub ręczniki papierowe, jeśli zależy ci na łatwym utrzymaniu czystości. Drenaż na dnie ułatwia usuwanie nadmiaru wody po zraszaniu. Proste, przejrzyście urządzone terrarium z kilkoma roślinami w doniczkach łatwiej utrzymać w dobrym stanie niż gęsto obsadzone podłoże, ponieważ chorobotwórcze nicienie i bakterie nie gromadzą się w ziemi. Terrarium musi mieć dobrą wentylację w pokrywie, aby powietrze nie stało w miejscu.

Pamiętaj, że świeżo sprowadzone żaby łatwo ocierają pysk o szyby. Zapewnij im kryjówki i unikaj zbyt małych zbiorników. Dla młodych można stosować mniejszy plastikowy pojemnik z ręcznikami papierowymi, dopóki nie podrosną.

TEMPERATURA

Temperaturę w dzień utrzymuje się na poziomie 24-28 °C. W nocy może spaść o 3-6 stopni, do 20-24 °C, tak jak w naturze. Lampa grzewcza nie jest potrzebna, jeśli w pomieszczeniu jest wystarczająco ciepło. Żarówka o niskiej mocy może w razie potrzeby zapewnić nieco dodatkowego ciepła, ale jednocześnie wysusza powietrze.

Należy unikać dłużej utrzymujących się temperatur powyżej ok. 30 °C. Jeśli zrobi się za ciepło, obniż temperaturę i zraszaj częściej.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić od 60 do 80 %, z naturalnymi wahaniami w ciągu doby. Zraszaj terrarium raz lub dwa razy dziennie, najlepiej wieczorem, aby w ciągu dnia mogło nieco przeschnąć. Tuż po zraszaniu wilgotność może na krótko wzrosnąć prawie do 100 %, ale potem musi znów spaść.

Stojące, wilgotne powietrze sprzyja grzybom i bakteriom, dlatego wentylacji nie wolno całkowicie zamykać. Gatunki z tego rodzaju znoszą okresy niższej wilgotności, ponieważ wydzielina skórna ogranicza utratę wody, ale nie powinny być długo trzymane w suchych warunkach. Do zraszania używaj deszczówki, wody z odwróconej osmozy lub wody odchlorowanej. Instalacja deszczująca lub wytwornica mgły sterowana zegarem może ułatwić pracę.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Żaba chętnie przesiaduje nocą w misce z wodą, dlatego miska musi być na tyle duża, by zwierzę mogło w niej siedzieć, i na tyle płytka, by nigdy nie groziło mu utonięcie: 2-5 cm głębokości, z kamieniem lub gałązką jako wyjściem. Wodę wymienia się codziennie, ponieważ żaba często zostawia w niej odchody.

Używaj wody bez chloru i chloraminy: deszczówki, wody z odwróconej osmozy z dodatkiem minerałów lub wody z kranu uzdatnionej preparatem do wody. Płazy wchłaniają wodę i substancje przez skórę, dlatego środki czyszczące, mydło i chemikalia muszą być trzymane całkowicie z dala od miski i wyposażenia. Przy wymianie wody dokładnie przepłucz miskę ciepłą wodą.

OŚWIETLENIE I UVB

Zapewnij 10-12 godzin światła dziennie sterowanego zegarem i wyłączaj oświetlenie na noc. Wystarczy oświetlenie dla roślin, a ponieważ żaba śpi w dzień pod liśćmi, zawsze musi być dostępny cień. UVB nie jest konieczne, ale jako opcję nad miejscami spoczynku można zastosować słabą lampę UVB, np. strefa Fergusona 1, nad częściowo otwartą częścią pokrywy. Nigdy nie pozwól, by zwierzę zbliżyło się do lampy, i zadbaj o cień oraz kryjówki.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Żaba zjada żywe owady chwytane nocą: świerszcze, muchy, karaczany i barciaki. Dorosłe osobniki dostają 2-8 owadów na żabę mniej więcej co drugi do piątego dnia. Owady karmowe muszą być mniejsze niż odległość między oczami żaby. Karm wieczorem, a niezjedzone owady usuwaj rano, aby nie podgryzały śpiącej żaby.

Obsypuj owady wapniem z D3 przy co drugim karmieniu, a regularnie także preparatem multiwitaminowym bez fosforu. Świeżo przeobrażone młode przyjmują najpierw muszki owocowe, a po tygodniu lub dwóch małe świerszcze. Karm młode każdego wieczoru, ale nie podawaj zbyt wielu owadów naraz, ponieważ może to je stresować i prowadzić do wypadania odbytnicy.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest spokojny i nocny, przesypia cały dzień na liściu z podkulonymi nogami. Nocą staje się aktywny, jeśli nie jest niepokojony. Samce nawołują w nocy, zwłaszcza po zraszaniu.

Zwierzęta można trzymać pojedynczo, w parach lub w małej grupie od dwóch do ośmiu osobników w odpowiednio dużym terrarium. Skóra jest cienka i wrażliwa, dlatego branie do ręki należy ograniczyć do sprzątania i kontroli zdrowia. Ręce muszą być czyste i wilgotne; można też używać bezpudrowych rękawiczek jednorazowych. Przenoś zwierzęta tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samica jest większa i masywniejsza od samca: samice mierzą 7-8 cm, a samce 5-6 cm, a płcie różnią się kształtem pyska. Samiec ma luźną skórę na gardle i nawołuje, podczas gdy samica milczy. Żaby osiągają dojrzałość płciową prawdopodobnie po 12-18 miesiącach, jeśli są dobrze karmione.

Najlepsze wyniki daje grupa z przewagą samców, np. sześć samców i trzy lub cztery samice. Samice muszą być w dobrej kondycji, aby mogły wytworzyć jaja, a zwierzęta powinny być zdrowe i przebywać w niewoli już od jakiegoś czasu.

GODY I KOPULACJA

Rozród przypada na porę deszczową. W niewoli stymuluje się go okresem nieco niższej wilgotności trwającym cztery-pięć tygodni, po którym następuje wyraźny, gwałtowny okres deszczowy. Zraszaj obficie kilka razy dziennie, nieco ogranicz wentylację i karm każdego wieczoru urozmaiconym pokarmem, aż samice się zaokrąglą, a samce będą nawoływać co noc.

Następnie przenieś zwierzęta do komory deszczowej: wysokiego terrarium z 5-8 cm wody na dnie, pompą i wężykiem z małymi otworami, który zapewnia deszcz z góry. Wodę utrzymuje się w temperaturze 21-27 °C. Nad wodą muszą zwisać rośliny o dużych liściach, np. filodendron, aby było gdzie złożyć jaja. Jeśli po jednym-dwóch tygodniach nie dojdzie do godów, zwierzęta przenosi się z powrotem do zwykłego terrarium, a próbę powtarza się po kilku tygodniach intensywnego karmienia.

JAJA I KIJANKI

Samica składa jaja na liściu nad wodą. Zwija liść i skleja go galaretowatą substancją, dzięki czemu jaja są chronione przed wysychaniem i drapieżnikami, a same jaja pokrywa galareta i puste galaretowate kapsułki. Liczba jaj w zniesieniu nie została udokumentowana dla tego gatunku. Wartość podana w ramce, 200-800 jaj, dotyczy większej *Phyllomedusa sauvagii*, a mniejsze gatunki z rodziny składają ok. 40-100 jaj, więc zniesienia są prawdopodobnie mniejsze.

Wyklucie następuje po 5-14 dniach, a kijanki spadają do wody. Gatunek nie opiekuje się potomstwem. Kijanki odchowuje się w akwarium; do 30 kijanek można trzymać w ok. 40 litrach, jeśli woda jest utrzymywana w czystości. Użyj filtra gąbkowego lub małej pompki, aby woda była w ruchu, i co tydzień wymieniaj 25-50 % wody. Wodę utrzymuje się w temperaturze ok. 24-27 °C.

Kijanki karmi się przez pierwsze tygodnie drobnym pokarmem w proszku, a potem zwykłym pokarmem płatkowanym dla ryb tropikalnych w ilości, jaką zjadają w ciągu paru godzin, codziennie. Jaja, które wpadną do wody, zazwyczaj rozwijają się normalnie.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Skupisko jaj można przenieść razem z liściem do plastikowego pojemnika z niewielką ilością wody na dnie, tak by jaja wisiały tuż nad wodą. Utrzymuj je w temperaturze ok. 24 °C przy normalnym oświetleniu. Wyklucie trwa 5-14 dni, zależnie od temperatury. Kijanki rozpoczynają metamorfozę po ok. 40-90 dniach.

Gdy pojawią się przednie kończyny, młode należy przenieść do małego pojemnika z ok. 1 cm wody i liściem lub gałązką, aby mogły wyjść z wody i nie utonęły. Gdy ogon zostanie całkowicie wchłonięty, młode przenosi się do małego terrarium z wilgotnym papierem lub torfowcem, małą miską z wodą i roślinami.

ODCHÓW MŁODYCH

Świeżo przeobrażone młode trzyma się w małym terrarium, np. 20-40 litrów dla małej grupy, z wilgotnymi ręcznikami papierowymi lub torfowcem na dnie, płytką miską z wodą i kilkoma roślinami do siedzenia. Utrzymuj je w tej samej temperaturze co dorosłe, 24-28 °C w dzień, i zraszaj codziennie.

Pierwszy posiłek to 2-3 muszki owocowe na żabę, a po tygodniu lub dwóch małe świerszcze. Karm co wieczór lub co drugi wieczór i zawsze dodawaj wapń i witaminy. Młode rosną szybko i przy codziennym karmieniu mogą osiągnąć rozmiar dorosłych w niecały rok. Sortuj je według wielkości, aby mniejsze nie były pomijane przy karmieniu.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy u gatunków z tego rodzaju to:

- Nicienie płucne i inne pasożyty wewnętrzne: zwierzęta, które chudną mimo dobrego apetytu, mogą mieć robaki. Zleć badanie i leczenie lekarzowi weterynarii znającemu się na płazach. Niektóre środki są śmiertelne dla pewnych gatunków, więc nigdy nie lecz na własną rękę.
- Urazy pyska od ocierania o szyby: można im zapobiegać odpowiednio dużym terrarium i kryjówkami, a leczyć maścią z antybiotykiem.
- Wypadanie odbytnicy u młodych, jeśli dostają zbyt duże lub zbyt liczne owady naraz.
- Grzyby i bakterie przy stojącym, wilgotnym powietrzu lub brudnej wodzie: zadbaj o dobrą wentylację i czystą wodę.

Udaj się do lekarza weterynarii znającego się na płazach, jeśli zwierzę przestaje jeść, wygląda na osowiałe, ma zaczerwienioną skórę lub siedzi z otwartym pyskiem.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/zaby/phyllomedusa-vaillantii